

DARBININKAS

ATSIEKĖ.
A. L. R. K. Moterų Sąjunga at-
siekė troškiamojo narių
1.000 — skaičiaus iki antrojo
Seimo. Turi kupiną tūk-
stantį.
Suoliais sesididina Moterų
Sąjunga!

ISSIPILDĖ.
Lietuvių Darbininkų Sąjungos
troškimas — PASIEKTI 1.000
NARIŲ IKI SEIMO — išsipil-
dė. Turi tūkstantį narių su
viršum.
Patrigubinkime narių skaičių
L. D. S. iki antrojo seimo.

VOL. II Metai I. Tel. 620 So. Boston. Organas Am. Lietuvių Rymo-katalikų šv. Juozapo Darbininkų Sąjungos. Tel. 620 So. Boston. No 84 126
Entered as second-class matter September 22 1915. at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879. 242 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS., LIEPOS (JULY) 20 d. 1916 m.

Lietuva išrodo lavonu, rašo delegatas.

Delegato laiškas.

Gerbiamieji: —
Ką tik parvažiavau iš Kau-
no nelaisvės. Išleides p. Biel-
skį iš Berlyno, laukiau paso
Sveicarijoni, kurį turėjau gauti
iš "Ausvertiges Amt Ber-
lyne." Belaukiant man Ber-
lyne paso, vokiečių policija
Berlyne gavo telegramą, kad
suareštuoti kun. Bartuška. Ir
kuomet aš pasirengęs buvau
jau išvažiuoti, policija pasie-
mus mane į savo rūpestingą
globą parvežė Kaunai ir pa-
tūpdė pestungėn. Ten prasė-
dėjau visą savaitę, ir jau bu-
vau pasirengęs mirti. Maniau,
kad žiaurūs karės santikiai
pražudys man da brangią gy-
vastį. Bet Apeveida kitaip iš-
lėmė. Užsimokėjęs 1.000 mar-
kių vokiečių valdžiai išstrukau
iš jų nagų. Kaip linksmas
man buvo peržengti laisvos
šveicarų žemės rybas, tegali
suprasti tik tas, kuris ištik-
ro kada nors mirčiai akysna
žiūrėjo. Delko mane suareš-
tavo papasakosiu sugrįžęs A-
merikon. Lietuvių konferen-
cijose Lousanose negalėjau
dalyvauti. Dalyvavo vienas
Bielskis ir p. Karuža. P. Y-
čas sužinojęs mano likimą su-
grįžo Friburgan ir per jį siun-
čiu Jums šitą laišką. Skaito-
me konferencijos nutarimus.
Čion yra visi lietuviai ir Gab-
rys iš Lousannos. Sutverta
ir suorganizuota informacijos
biuras. Kasierius tuom tarpu
išrinkta kun. Vlad. Dzimida-
vičius, o sekretorius kun. Pu-
rlekas. Apie tolymesnį In-
for. B. sąstatą bus Jums prane-
šta vėliau. Siųskite nors
\$1.500 dolerių. Jie būtina
reikalingi tuom tarpu skolų
padengimui. 27 birželio bus
3-čioji tautų konferencija, kur
mes būsim legaliais delega-
tais nuo lietuvių Lietuvos ir
Amerikos katalikų. Dalyvaus,
išskyrus mažesniausias tautas:
francūzų, anglų, belgų diplo-
matai. Po tam važiuosime
pas Popiežius. Popiežius ža-
dėjo p. Yčui paskirti lietuvių
dieną. Gaila, kad neturime
memorialo Amerikos lietuvių
vyskupo. Gaila, kad niekas
neišsijudino iš Amerikos kuni-
gių lietuvių, nors ir buvo ža-
dėta atsiųsti 3 atstovus Ry-
man. —

Mušiai eina visur.

**ABI PUSI ATKAKLIAI
GRUMIASI.**
Europoje mušiai eina veik
visuose kariniuose frontuose.
Ligšiol nieko nebuvo girdėti
nuo Balkanų. Dabar ir ten
sujudo. Pranešama, jog bom-
bardavimai prasidėjo visu Sa-
lonikų frontu.
Talkininkų aeroplanai me-
tė bombas Monastirio apelin-
kėse ir išdegino javus. Sako,
jog talkininkai rengėsi jau ge-
gužio mėnesyje pradėti žengi-
mą pirmyn Salonikų fronte.
Tuomet to nepadarė. Tai dar-
buo liepos mėnesį, turbūt pa-
darys.
Tame fronte serbų esą 130-
000 kareivių, o iš viso su fran-
cūzais ir anglais ten esą 600-
000. Prieš juos stovi bulgarai,
turkai ir teutonai. Jų
skaičius nežinomas.

FRANCIJŲ.
Šiuo kartu Francijoje eina
smarkesni mušiai tik ties Lon-
gveual ir Biaches. Šiaip kit-
tur žymesnių veikimų nėra.
Ties Lougueval krūvinai mu-
šiai eina tarp anglų ir vokie-
čių. Vokiečiai daro atakas.
Smarkiai pabombardavo, pra-
dėjo užplūdinėti anglų pozici-
jas. Tuose mušiuose vokie-
čiai vartojo troškinančius ga-
zus. Bet nei viena pusė nepa-
sivarė pirmyn.

RUSŲ FRONTE.
Pagal rusų pranešimų ties
Ryga eina artilerijų mušiai.
Vokiečiai bandė atgauti ne-
tektas pozicijas, bet tas jiems
nesisekė.
Volynijoje rusų armijos dalis
gen. Sacharovo vedama lie-
pos 16 d. laimėjo mūšį ir paė-
mė 13.000 austrų nelaisvėn ir
30 armotų. Po tos pergales
rusai vijo austrus per Lipos
uopę. Rusams kliuvo daug
visokios karinės medžiagos ir
provizijos. Iš to aišku, jog
austrai traukėsi skubiai ne-
tvarkoj. Austrai nesuspėjo
sugadinti armotų. Tai ant ry-
tojaus rusai jau 17 priešininko
armotų vartojo bombardavi-
mui jo pozicijų.
Vokiečiai skelbia, jog ru-
sai Rygos fronte daro nuolati-
nes atakas, bet jos neturinės
jokio pasisekimo.

**ANT 30 KAIMŲ VIENAS
ŽMOGUS.**
Somme apskrityje francū-
zai atsiėmė iš vokiečių 30 kai-
mų ir miestelių. Juose rado
tik vieną žmogų. Mat vokie-
čiai nužiuirėdami, jog francū-
zai darys ataką, tai visiems
gyventojams paliepė išsikraus-
tyti, eiti tolyn. Tas vienas
žmogus pasislėpė rusyje ir už-
siliko.

PRITARĖ VALDŽIAI.
Anglijos valdžia panorėjo,
kad šiemet rugpjūčio mėnesio
darbininkiškos šventės būtų
apleistos, nes kitaip būtų di-
delis sutrukdytas išdirbime
amunicijos. Tai unijos vien-
balsiai parėmė valdžios pasiū-
lijimą.

Neramumai Graikijoje.

Ryme skelbiama, jog Atė-
nuose, Graikijos sostinėje, kilo
smarkios riaušės. Minios ki-
la prieš karališką valdžią.
Pranešama, jog karaliaus rū-
mai tapo padegti.
Jau perėitą savaitę sudėgė
vasarnamis, o jei dabar sude-
gė rūmai sostinėje, tai karalius
neturės kur gyventi ir bus pri-
verstas kur nors "burdo" ieš-
koti.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS.
Iš Amsterdamo atėjo žinia,
jog Austrijos mieste Fiume bu-
vo smarkus žemės drebėjimas
ir daug blėdies pridaręs. Gy-
ventojai buvo dideliame išgą-
styje.

**REIKALAUJA TAIKOS
VENGRIJAI.**
Grafas Karolyi, preziden-
tas vengrų neprigulmingos
partijos, atsistatydino nuo sa-
vo vietos. Jisai tvers naują
partiją — taikos partiją, kuri
reikalau Vengrijai taikos, rei-
kalau taikos ar pirtas tam
Vokietijai ir Austrijai ar ne. Gra-
fas sako, jog į jo partiją įsto
70 parlamento atstovų.
000 kareiviai.

**UŽGRIEBIA BRAVORUS
IR SALIUNUS.**
Anglijos valdžia pradėjo už-
griebinėti bravorus ir saliu-
nus. Carlisle distrikte užgriebe
keturis didelius bravorus ir vi-
sus saliuus. Juos kontra-
liuos ir valdys pati valdžia.
Kai karė prasidėjo, tai vald-
žia paėmė į savo rankas ge-
ležinkelius, telefonus ir tele-
grafus. Tai turbūt visoje An-
glijoje valdžia užgriebs saliu-
nus ir bravorus. Prie to va-
rėsi Lloyd George, dabartinis
karės ministras. Bravarininkams
ir saliuininkams valdžia užmo-
ka.

**GENERALIO ŠTABO ATSI-
SAUKIMAS.**
Vokietijos generalis štabas
išleido į žmones atsišaukimą.
Tame atsišaukime prašo gy-
ventojų pasitikėti jais ir Vo-
kietijos armijos jėgomis. At-
sišaukime sakoma, jog ligšiol
pasaulis nieko panašaus nepa-
tyrė, kad dabartinės skerdynės
ir nei kokia armija nieko
panašaus nenuveikus, kaip
dabar vokiečių karuomenės.
Prašo netikėti priešininkų
skelbiamoms žinioms apie per-
gales, apie užėmimus miškų,
sodžių, kaimų. Tas esą da-
roma, kad pasėti vokiečių ne-
pasitikėjimą.

REIKIA ANGLIŲ.
Iš Europos pribuvo Chas.
Moroe. Jis yra United States
Steamship kompanijos presi-
dentu. Pasakoja, jog Euro-
poje truksta anglų ir reika-
lauja iš Amerikos.

**PASAUKĖ SENUS
ARMIJON.**
Francijos valdžia pašankė
armijon vyrus nuo 47 iki 48
metų amžiaus. Neima to am-
žiaus tų vyrų, kurie dirba a-
municijos dirbtuvėse.

Kiek buvo streikų.

Per pastaruosius šešis mė-
nesius Suv. Valstijose buvo di-
delės daugybės streikų. Nuo
gruodžio 1 d. 1915 m. iki bir-
želio 1 d. š. m. streikų buvo
1432. Tai tiek buvo streikų
per tuos šešis mėnesius. O
per visus 1915 metus streikų
tebuvo 1.405.
Per gegužio mėnesį š. m.
streikų buvo pradėta 396.
Streikavo daugiausiai namų
statymo darbininkai ir dir-
bantieji prie metalo. Dau-
giausia streikų buvo New Yor-
ko ir Pensilvanijos valstijoje-
se.

**BIURAS IŠRIS STREIKO
KLAUSIMĄ.**
Ispanijos ministerija nuta-
rė pavesti geležinkelio darbi-
ninkų streiką Socijalinių Re-
formų Institutui. Kaip tas
institutas išriš tą klausimą
taip valdžia sutiks.

**PASITRAUKE KAIZERIO
AKYVEIZDOJE.**
Šiomis dienomis kaizeris
buvo vakariniame fronte. Ta-
rėsi su karvedžiais apie kari-
nių veikimus. Kaizeris taip-
gi stengėsi padrąsinti savo ka-
reivius Somme apskrityje, kur
anglai briovėsi pirmyn.

Ten esant kaizeriui, anglai
darė smarkias atakas. Tu-
omet anglai prasilaužė per vo-
kiečių liniją, užėmė Delville
ir Bezentin-Le-Petit miškus ir
įsilaužė į trečią vokiečių lini-
ją. Tuos laimėjimus anglai
padarė matant kaizeriui.

Susirėmimas buvo be galo
kruvinas, žiaurus ir atkaklus.
Buvo susirėmimų požeminiuo-
se urvuose. Ten priešininkai
kol turėjo rankinių bombų, tai
metė vieni į antrus. Gi bombų
netekę, tai ėmėsi į glėbius,
smaugė vieni antrus, kan-
džiojo, spardė, kad parblokš-
tų savo priešininką. Tai bu-
vo skerdynės, panašios į lau-
kinų žmonių.
Kaizerio padrąsinimai ne-
ką tegelbėjo.

**RUSIJOS NUOSTOLIAI
DIDELI.**
Berline paskelbta, būk su-
lyg gauti iš Petrogrado žinių
rusų nuostoliai nuo pradžios
dabartinio ofensyviško veiki-
mo iki liepos 1 d. yra 262.000
kareivių. Tuose mušiuose kri-
to 14.900 rusų oficerių, 17 ge-
nerolų, 29 pulkininkai ir 248-

BRANGIAI ATSEINA.
Karės reikalams Anglija iš-
leidžia \$30.000.000 kasdien. Tą
paskelbė kanclerius McKenna.
Išlaidos didinasi. Šių metų
pradžioje Anglija išleidavo
diennejo \$25.000.000.

ISRADO KALTAIS.
Lawrence, Mass. — Teis-
mas išrado kalta visą Haver-
hillo miesto valdžią už tai, kad
įvyko smarkios riaušės, ku-
met bal. 3 d. ten Leyden norė-
jo sakyti prieškatalikiškas
prakalbas. Apkaltino majora-
rą ir keturis aldermanus, kad
nepasirūpino išvaikyti neteisė-
tą susirinkimą.

WILSON VAŽIUOS Į MIŠ- KUS.

Prez. Wilson ketina išva-
žinoti iš sostinės ant dviejų sa-
vaičių. Važiuosias pasilsėti
į Wisconsin miškus.

Pasilsėjęs, atsigriebs, pra-
dės rinkimų agitaciją. Neži-
nia ar jo žmona taip-gi su juo
važiuos į miškus.

VEL UŽPULS.
Villistai parubežiuose vėl
ėmė dukti ir išrodo, jog iš-
naujo suplenavo užpulti koki
nors Suvienytų Valstijų mies-
tą.

Villistai laksto mažais bu-
riais. Pasienyje dabar jų e-
są apie 200.

MIRĖ MOKSLAVYRIS.
Paryžiuje mirė didis moks-
lo vyras Elija Miečnikov. Tu-
rėjo 71 metus. Jis buvo pa-
saulinės šlovės vyras. Buvo
direktorium Pasteuro institu-
to. Išrodė, jog rugštas pie-
nas yra labai sveikas valgis.
Jis buvo rusiškos kilmės.

NUKRITO METEORITAS.
Hot Springs, Ark. — Už 20
mylių nuo šio miesto nukrito
iš padangių milžiniškas mete-
oritas. Puntelėjo į žemę su
didžiu smarkumu. Ant žemės
paviršio kyšo janti dalis yra
tokia diduma, kaip penkių
kambarių namas. O be abe-
jonės žymi jo dalis įsimušė į
žemę. Prie jo dar negalima
prieiti, nes nuo jo dar eina
dūmai ir gazai. Kai skriejo
oru, tai jo šonai labai įkai-
to.

**POLICIJA SUKĖLE
MAIŠTĄ.**
Brazilijoje, Matto Grosso
valstijoje, policija padarė mai-
štą. Federalė valdžia pasiun-
tė kariuomenės įvykinimui
tvarkos.

**PERSIGANDES ŠOKO
Į ŠULINĮ.**
Norwalk, O. — Dideliu per-
kūnijos trenksmu vienas šuo
buvo taip persigandęs, jog jis
šoko šulinin ir prigirė.

**IŠGABENIMAI PASI-
DIDINO.**
Pereitą savaitę iš New Yor-
ko amunicijos ir kitų prekių iš-
gabenta už \$89.323.049. Už-
pereitą savaitę išgabenta tik
už \$47.645.992.

**LAUKĖ 10 METU, MIRĖ PO
TRIJŲ VALANDŲ PO
APSIVĖDIMO.**
Tacoma, Wash. — Albert
Clemente apšvedė su Louise
Harm. Po trijų valandų po
apsivėdimo jaunavedys mirė
nuo plaučių uždegimo. Jau
prieš 10 metų buvo jėdu sutarę
sueiti poron. Bet atsitiko
taip, jog ilgai laukė, o trumpai
gyveno. Kai vyras sunegale-
jo nuo plaučių uždegimo, tai
jo sužieduotinė panorėjo iš-
tekėti pirm negu jos numylėti-
nis numirs.

Atsišaukimas

Katalikiškų organizacijų ši-
metiniai seimai nusprendė nuo
22 iki 29 spalio šių metų lai-
kyti Katalikų Spaudos Savi-
tos Savaitę, kurioje bus
agituojama už katalikiškus
laikraščius, renkamos prenu-
meratos, parduodamos knygos
ir brošiūrėlės, aiškinama
katalikų spaudos svarba ir
skatinama žmonės prie dides-
nio savo laikraščio ir knygos
pamylijimo. Kaip svarbus
lietuviams katalikams savosios
spaudos praplatinimas — aiš-
ku kiekvienam. Kuo dau-
giaus turėsime laikraščių pla-
tintojų ir rėmėjų, tuo greičiau
pakilsime apšvietoje, su-
stiprėsime ir atremsime mū-
sų idėjos prieš antpuolius.
Nėra abejonės, kad plačioji
Amerikos lietuvių visuomenė
iš visų jėgų parems tą darbą,
sulig išgalės vykins gerus su
vieno darbo, reikės gyvu žo-
džiu agituoti, aiškinti katali-
kų spaudos svarbą. O tą ga-
lės atlikti ne kas kitas, kaip
mūsų gerbiamieji kalbėtojai,
kurių ačiū Dievui turime ne-
mažai ir pilnai suprantančių
katalikų visuomenės siekius ir
idealus.

Nuo 29 iki 29 spalio kiek-
vienoje lietuvių kolonijoje, kur
tik bus surengta Katalikų
Spaudos Savaitė, reikės pasakyti
nemažai prakalbų, paga-
lios reikės tas prakalbas taip
sutvarkyti, kad visur lietu-
vius pasiektų gyvas, iškalbus
žodis. Šiuo metu reikaliu ir kre-
piuosi pas gerbiamuosius kal-
bėtojus, prašydamas jų nuo-
širdžiai prigelbėti šiam milži-
niškam darbui. Kurie iš dva-
siškių ir svietiškių kalbėtojų
galės nuo 22 iki 29 spalio pa-

**POPIEŽIUS IŠITAIŠĖ LAI-
VĄ.**
Popiežius įsitaisė laivą ir
jis randasi uoste miesto Vиви-
tacia Vecchia, netoli nuo Rymo.
Ant laivo plėvėsuoja popie-
žiaus vėliava — baltos ir gel-
tonos spalvos. Prieš karę tas
nebutų galimas daktas. Ita-
lijos valdžia nebūtų sutikusi
leisti popiežiui įsitaisyti laivą
ir plaukti į bi koki Italijos
uostą.
Kai 1870 m. popiežius nete-
ko svietiškos valdžios, tai jis
pasidarė Italijos valdžios kaip
ir nelaisviu. Iki šios karės
popiežiaus vėliava Italijoje nie-
kur nebuvo vartojama, nes ne-
buvo valia tai daryti. Karei
prisadėjus, virsta kitaip.
Austrijai ir Vokietijai tapo
pranešta, jog jurėse plauki-
nės popiežiaus laivas su tam
tikra vėliava ir to laivo neva-
lia torpeduoti submarinams.
Popiežiaus laivas pirmą ke-
lionę darys į pietinę Ameriką.
Į Argentiną veš naują popie-
žiaus pasiuntinį Myr. Bassallo
di Tarregrossa.
Popiežiaus laivo vardas yra
Nuncius.
Dabar visos kariaujančios
valstybės taikosi ir gerinasi
prie popiežiaus, stengiasi į-
gauti jo prielankumą.
Gerinasi ir Anglija ir Caro
valdžia.

O Vokietija, tai žada po-
piežiui sugrąžyti svietišką
valdžią by, tik jis laikytų
kaizerio pusę. Vokietijos val-
džia mano, jog geriausias bū-
das prieš vokiečius yra tai su-
grąžyti popiežiui svietišką
valdžią.
Anglija ir-gi kalba apie
svietišką popiežiaus valdžią.
Girdi popiežiaus globon reikią
pavesti Palestiną su Jaruzoli-
mos miestu. Tai popiežius
būtų šventosios žemės valdovu
ir ją valdytų per savo vietinini-
ką.
Prieš karę nei Anglija nei
Rusija neturėjo pasiuntinio
pas popiežių. Dabar abi tos ša-
lys turi po pasiuntinį.

**Casementa
pakars'**
Roger Casement, airių re-
volicionierius, turės mirti
ant kartuvių. Jis jau seniau
buvo nuteistas miriopi, bet ti-
kėjosi, jog Court of criminal
appeal atmainys nuosprendį;
taip vienok nebuvo. Tai da-
bar tik karalius gali dar jį iš-
gelbėti nuo kartuvių.

Vokietijos valdžia paskelbė,
jog per birželio mėnesį Austri-
jos ir Vokietijos submarinai
paskandino 61 priešo garlaivi.

LIETUVIŲ DIENA.
Schuykill'o Lietuvių Die-
na rengiama šiemet rugšėjo 15
d. Atsibus Lakewood ir La-
ke Side parkuose.
Kiekviena kolonija lai iš lai-
ko pasirūpina Special trauki-
nius į East Mahanoy Junction.
Rengėjai.

Eina iš So. Bostono utarninkais, ketvergais ir subatomis Leidžia Am. Lietuvių Rymo Katalikų Sv. Juozapo Darbininkų Sąjunga.

Prenumeratos kaina: Metams tris kartus savaitėje \$3.00 Pusmečiai " " " \$1.50 Utarninko ir ketvergo atskiri numeriai po 2c. Subatiniai numeriai po 3c.

"DARBININKAS," 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

"DARBININKAS" (The Worker) The Lithuanian tri-weekly paper.

Published every Tuesday, Thursday, and Saturday by Laiškus, korespondencijas pinigų siųskite adresu: St. Joseph's Lithuanian R.C. Association of Labor.

Subscription Rates: Yearly \$3.00 6 months \$1.50

Advertising rates on application Address all communications to DARBININKAS, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Del patogumo ir parankumo visokius čekius ir money orderius prašome išrašinėti ant "Darbininko" vardo kokiam nebūk reikalui tie pinigai būtų skiriama ar tai būtų prenumerata, ar knygu užsakymai, ar mokesti s į L. D. S.

Lietuvių Darbininkų Sąjunga ir jos priešininkai.

Po Pirmojo L. D. S. Seimo suskato rašyti apie mūsų Sąjungą visi tie laikraščiai, kurie ligšiol arba ignoravo ją, arba, jeigu ir atsiliepė, tai tik pajaukdami, arba šmeiždami.

"Ateitis" pyksta, kodėl seimas neįsileidęs jos reporterio. Ji prikiša mūsų sąjungai baimę viešumo. Apsidžiaugę, žinoma, gavusi dar vieną progą ingelti ir pašmeižti. Jeigu "Ateitis" turėtų daugiau nuoseklumo ir geros valios, tai suprastų, kad čia buvo ne viešumo baimė, bet vengimas nemalonių būtyčių ir pačių "Ateičiai". Seimininkams nemalonumų būtų būvę žinant, jog savo tarpe turi žmogų, atėjusį su bloga valia, (ka tas ir parodė, aprašydamas savo įžengimą į svetainę ir išsikraustymą iš jos), pačiam korespondentui ir jo "Ateičiai" bereikalingas būtų būvęs sąžadimas dar naujų blogų jausmų širdyse ir jų išliejimas ant popieros. Kad seimininkai nebijojo viešumo parodo jų sutikimas priimti reporterius visų tų laikraščių, kurie su L. D. S. elgėsi korektiškai. Lai "Ateitis" supadorėja atsinešimuose į katalikų visuomenę, ypač į L. D. S. — tai lengvai sau išvengs ateityje panašių nemalonių. Ateitis priguli nuo "Ateities."

Dar pikčiau prašeko socialistas. "Naujienu" ir "Kovos" redakcijos ilgais straipsniais stengiasi intinkinti savo skaitytojus, jog L. D. S. tai nėsanti rimta pajėga, jog čia esąs tik vaidinimas, o ne tikras darbininkų judėjimas. "Naujienu" priskaito net de vėnys tikstančius nuostolo, kuriuos neva padaręs "Darbininkas" per pirmus metus, stengiasi pajaukti streikininkų fondą ir kitus rimtus žingsnius darbininkų reikalais ir užbaigia falšyvai išdidžiu sakinu, kad, girdi, protaujantieji darbininkai suprasią, kad visa ta L. D. S. tai esąs tik gudriai sutaisytas show."

Mes nepatartume "Naujienu" šaukties sveiko darbininkų proto.

Kažin kaip ten protauja socialistas darbininkas, bet šiaip jau sveikas darbininkų protas, kai ins skaityti visus mūsų socialistų darbininkų sus "nuopelnus", padarytus per keliolika metų, ir kai palygins su tuo, ką katalikai darbininkai padarė tik per vieną

pirmąjį savo Seimą — bene tik prieš išvados, jog tenai tik tuščias pagyrų puodas, čia gi prasideda rimtas ir naudingas darbininkų luomui darbas.

Imkime kad ir tą patį streikininkų fondą. "Naujienu" ir "Kova" stengiasi tyčioties, kad, gird, 687 pilnai užsimokėję L. D. S. nariai, galėsią sumokėti į streikininkų fondą tik 171 doler. Į tai atsakysime, kad socialistas nei tiek nesumokės, nes jie apie panašų fondą dar ir svajoti nesvajoją. Bet mes "Naujienu" ir "Kovos" redaktoriams paduosime truputį tikresnes skaitlines. L. D. S. narių turė ne 687, bet jau suviršum 1.000. Sausio mėnesį turės be abejojama mažiau, kaip 1300. Jie sumokės į streikininkų fondą \$325.00. Be to 40 L. D. S. kuopų suruošė streikininkų fondo naudai pramogas. Lai kiekviena kuopa vidutiniškai padaro \$20.00 — jau mes turėsime \$800.00. Iš viso gi į streikininkų fondą jau pirmasis metais inplauks daugiau kaip \$1000.00. Pripažinkite, broliai socialistai, jog vis delto tai bus geriau, negu jūsų pliki šauksmai.

"Kova," kad pažeminus L. D. S. išrado reikalingu pakartoti net visus senai pramanytus ir jau užmirštus "griekus" kun. Olsausko; ji taip pat, kaip "Naujienu" juokiasi iš streikininkų fondo, bet nebe tenka lygsvaros, kada prieina prie nutarimo siųsti į pasaulinį darbininkų kongresą L. D. S. delegatą. "Kova" kuokarščiausiai protestuoja prieš tą pasiryžimą vardu visų 3000 buvusių L. D. S. narių. Ji tikisi, kad protestuosią ir lietuviški unijų skyriai. Pagaliau ji ragina šmeižti L. D. S. kitataučių akyse.

Štai tau ir laisvė, ir pakanta. Juk taip kalba ne bile kas, bet Lietuvių Socialistų Sąjungos organas, "rimtoji" "Kova." Tai ko belauksi iš kitų. Galime sau įsivaizdinti, kokia būtų laisvė socialistų vedamoje valstijoje. Kitai manantieji, negu jie kaip bematant atsidurtų pipirų žemėje.

Mes sveikiname savo socialistus, atsidūrusius rolėje arčiausių monopolistų. O juk taip rodo, uoliai jie kovoja prieš kiekvieną monopoliją. Na, bet tikėkime, kad tai tik pirmas neramusis karštis, tik išgąsčio pasekmė. Ateitis (tik ne Bostono) juos sušvelnys, išmoks pakantos ir privers rimčiau į dalykus žiūrėti.

S.L.R.K.A. namo ir laikraščio reikale.

Už tuščią nieks nesiginčys. Tai žinomas daiktas.

S. L. R. K. A. Namo pirkinimas ir Laikraščio steigimastai ne tuščias daiktas, o kaimkam gal net ir skaudus klausimas. Gi, žinoma, kam skauda, tas ir dejuoja.

Kuomet 29-tas Seimas nutarė namus pirkti Brooklyne, "Vien. Lietuvių" pradėjo dejuoti. Bet tai buvo tik minkštas širdies užgavimas. Bet kada prieš šiu metų, 31-mą seimą pradėjo eiti tikras dalykų klausimas per "Darbininką," New Yorko ir New Jersey S. L. R. K. A. apskričių nutarimai, tasyk "V. Liet." pradėjo net asarėles braukti, ir savo graudingais žodžiais išsitarė, kam, girdi, Brooklyne, o ne kitur tuos namus pirkti ir laikraštį steigti, gal manoma išblaškyti čia tautininkus? Bet, tiesą sakant, "V. Liet." čia ne už tautininkų partiją, bet už savo biznį raudojo. Ji gerai žinojo, jog S. L. R. K. A. namas ir laikraštis tautininkams nieko blogo nepadarys, tik jai ("V. Liet.") pritruks spaudos darbų, kuriais vietiniai katalikai ligi šiol jau taip gausiai rėmė. Taigi aiškiau, kad veltui ji nerašinėjo.

"Laisvė," kuri irgi Brooklyne randasi, apie tai nieko nesakė. Mat ji ir dabar jokio iš katalikų biznio nedaro, tai kam už tuščią maišą besiginčyti? Bet kitas dalykas su "Draugu," kuris yra S. L. R. K. A. organu. Jis pradėjo talpinti straipsnius priešingus Seimo nutarimams ir tai be jokios nuos Redakcijos pastabos (kitaip, sakytiau, laikos be pašalios, leidžia kiekvienam savo nuomonę išreikšti); Bet mums labai aišku, kad, išėjus kun. Struckaus, visi straipsniai priešingi Seimo tarimams, yra rašomi "Draugo" darbininkų arba agentų. Mes žinom, kad pp. Sutkus ir Mulevičius yra "Draugo" spausdintuvės darbininkai. Taigi išrodo, jog pakeltasis klausimas juos apeina ir rašinėja jie nebe tikslu.

Bet mums norėtūsi į tai atkreipti "Draugo" B-vės dėmą, jog tokiu savo pasielgimu bene patys sau blogai daro. Iš kokio jų veikimo prieš S. L. R. K. A. reikalus ar negali kilti klausimas pamaityti dabartinį S-mo organą ant kito, kuris geriau ir ištikimiau tarnautų S. L. R. K. A. reikalams? (Seimas nutarė organą palikti tą patį, iki kol Susiv. neįsistatys savo namų ir spausdintuvės. Tai-gi negali būti nei kalbos apie organo mainymą. "Darb." Red.) Juk mes mokom "Draugui" tuos 70c. ne už tai, kad ardytų mūsų organizaciją, bet kad padėtų ją stiprinti. Mes norime pirkti namą ir įsteigti laikraštį didelę, lietuviams apgyventoją koloniją, kur nėra katalikiško laikraščio.

Mes žinome, jog dar neturime 500 narių apsidraudusių ant \$1.000 pomirtinės. Bet p. Mulevičius neagituoja, kad kuovėkiau ta skaitlinė įvyktų, bet graibstosi faktų, kad New Yorko vastijoj dar nėra čarterio, tai negalima nuosavybės pirkti. O mes žinome, kad S. L. R. K. A. gali įgyti nuosavybę visose valstijose.

Ne, ponai eikagiečiai, teisybė pasakius, jums rūpi ne SLRKA. gerovė, bet biznis. Jūs tą aiškiai suprantat ir tik vien už tai lermą keliat.

Jūs, p. Mulevičiaus, vadinat mus "rytiniiais politikieriais." bet mes jus pavadinam "biznieriais," kurie savo biznį augščiau už visumenės reikalus stot.

Šiuomi išreiškiame apgailėstą, kad "Draugas," už kurį mes varėm agitaciją ir energiją dėjom, klaidingą kelią sau pasirinko. Ir išties "Draugas" eina priešais

savo obalsį — "Platinti katalikiškąją spaudą." S. L. R. K. A. nariai: K. Dumbilis, P. Lukoševičius, J. Miliauskas, P. Montvila, J. Krasnickas.

Ką nekurius mūsų moterys veikia.

Man teko pasikalbėt su daugel tokių moterų, kurios rodės apsišvietusios. Ant pažiūros atrodė gana puikiai, drabužiai visados dailūs, daugiausia pagal naujausią madą. Laukiauo progos pasipažinti. Maniau turėsiu su kuom šitą svarbesnio pasikalbėt.

Na, ir prie progos paklausiau: "Ką tamstos veikiat, kuom užsiimat?" Atsakė man. "Ot žinai Amerike moterų darbai — iš ryto iki devintos valandos guli, atsikėlus šitą apsižiuriu, tai ir pietūs. O po piet tai neturiu laiko nei indų sumazgot; turiu skubintis, kad gautiau geresnę sėdynę." O kur taip? aš paklausiau? "Ogi ant krutanciu paveikslų."

Aš ir vėl. "Tik tamista ne kasdiena ten einat? "O, taip, kasdiena, nepraleidžiu nei vienos dienos, gali man lyt, snigt ar labiausia šaltas ar šiltas oras vis einu išskiriant šventadienius." Tiesa toliau žmōna. "Aš nega-

Iš kelionės į Europą.

ATSKAITA.

Pereito balandžio pradžioje, kaip žinoma, Rusijos lietuviai prisimūtė amerikiečiams per telegramą užkvietimą dalyvauti rengiamoj I gegužio Stokholme lietuvių konferencijoj. Pasekmėje, ALTS. ir Gelbėjimo Fondas ingaliojo mane važiuoti Europon, kad kiek galint ištyrus tenai lietuvių reikalus, surinkus žinių ir atradus tinkamiausius būdus kuopasekmingiausiai nukentėjusią nuo karės Lietuvą sepli. Kad tuos tikslus atsiekti, išvažiuojuant, buvau sau užbrėžęs planą įsigauti į Rusiją bei užimtąją Lietuvą ir laisškai apie viską kuoplačiau siai informuoti ingaliavusia mane visuomenę. Atvykus į Europą, pasirodė, jog nei vieno nei kito negalima buvo išpildyti. Europoj dabarties taip viskas ceuzros suvaržyta, kad apart trumpų atviručių angly ar francuzų kalbose, nieko beveik negalima rašyti, jokių raštų iš vieno krašto į kitą negalima vežti, — viskas konfiskuojama. Su važiavimu į Rusiją ir Lietuvą — dalykai taip virto, kad tasai pasirodė bereikalingas. Tai-gi pirmieji mano planai turėjo suvis persimainyti. Nežiūrint, tečiaus, tų visų sunkenybių, pasistengiau atlikti uždėtąjį ant manęs uždavinį ant tiek pilnai ir teisingai, ant kiek, sąlygomis ir aplinkybėms daleidžiant, galėjau.

Iš New Yorko išvažiavau balandžio 19 d. Skandinaviskos Linijos laivu "Frederich VIII, — apie ką buvo pranešta telegrama Petrogrado lietuviams. Laiko buvo užtekinai, kad pribuvus Stokholman 1 gegužio, — tečiaus, Anglijos pakraščiuose mūsų laivas per dvi dieni angly valdžios buvo sulaikytas delei smulkmeniškos bagažų kratos, — taip kad Stokholman atvykau tiktai 3 gegužio. Stokholme radau p. p. J. Aukštuolį, J. Savičią ir J. Jurkuną, iš kurių sužinojau, jog šalyj jų, 1 gegužio Stokholme buvo dar Dumos atstovas M. Yčas ir inžinierius T. Naruševičius iš Maskvos, — bet jie su savo ypatingais reikalais išvažiavo jau į Londoną. Toliaus paaiškėjo, jog Rusijos lietuviams sužinojus iš telegramos, kad aš tik vienas važiuoju iš Amerikos ir drauge, atradus kviečiamai konferencijai tulas klūtis, — nuspresta buvo atidėti pastarąjį ant tolesnio laiko, gi mane tuo tarpu, Lietuvių Draugijos Centralinis Komitetas ingaliavo su savo važiuoti su p. M. Yču (tu-

liu būt namie, jeigu ir pasilikčiau, tai visą popietį nerimaučiau, anei vakarienės negalėčiau padaryt, tiesiog lig mane apimtų ir vyras parėjęs iš darbo rastų sergančią."

Aš paklausiau: "O į draugystę ar prigulit kokią? "Atsakė: "Kas čia širdelė prigulės, neturiu pinigų po draugystes mėtyt. O antra kas ten gero, suveina grinorkos ir rėkajuja."

Aš sakau: "Tamista neturite pinigų į draugystes prigulėt, o kiek jus išmokat kasdiena eidama ant krutanciu paveikslų. Tik per vienus metus kasdien po penktuką, tai pasidarė \$15.60. Tai man rodosi galite prigulėti prie "Moterų Sąjungos" į visus tris skyrius ir į kitas draugystes, kurios jums naudą atneštų ligoje ir nelaimėje. Po jusų mirties pasilikyt pašelpa jų šeimynai."

Daug mūsų moterėlių panašų yra ir jos leidžia laiką pačios nežinodamos kaip; nežiuri savo brangios šeimynos, nešvarumo grinėjų, nemoka namie pasisūjyt. Viską perka gatava. Kad vietoje ką gero nuveikt tai pražiopsi ant "moving pictures."

Taigi moterėlės žiūrėkime daugiau į savo kasdieninį gyvenimą neiekvokime penktukų po svetimtaučių urvus, nes jie mūs neatjaus ir laike ligos mūs nesušelp. Pralėiskime laiką skaitydamos geras knygas ir gerus laikraščius, o iš to atrasime nemažą naudą. Vargdienė.

met rusų Parlamentarės Delegacijos nariu) per Vakarinę Europą ir drauge apsilankyti Ryme pas šventąjį Tėvą delei "lietuvių dienos" išgavimo (diena, kurioj visų pasaulio katalikų bažnyčios būtų padaryta koleka lietuvių nuo karės nukentėjusių naudai). Taigi, kad tą reikalą atlikus, toliau kad pasimačius su gyvenančiais Vakarinėj Europoj lietuviams-veikėjais ir, pagaliau, kad dalyvavus atidėtoj ant nekuriu laiko konferencijoj, pasiūlyta man sutikti pp. Yčą ir Naruševičių Londone ir paskui jau drauge su pirmuoju keliauti. — Matant visame tame užmnyne geriausiajį progą tinkamai savo uždavinį atlikti, — išvažiavau į Londoną. Londone turėjome mažą susirinkimą, kuriame apart mūsų, dalyvavo dar atstovai iš Londono lietuvių kolonijos, Glasgowo (Seotland) lietuvių kolonijos ir iš Šveicarijos. Ten nusprendėm platesnę konferenciją atlikti Šveicarijoj, kur, sužinojome, rengiasi pributi ir Amerikos lietuvių katalikų atstovai — dr. J. Bielskis ir kun. Bartuška, grįžiant iš užimtos Lietuvos.

Konferencija įvyko Lozanno, 26 gegužio ir tęsė iki 1 birželio. Apart kitų dalyvavo joje sekantį Šveicarijos lietuviai: kuniga: V. Dzimidavičius, J. Purieškis, O. Steponaitis ir A. Viskanatas, ir pp. St. Šalkauskas, J. Tumenas ir J. Gabrys. Protokolas savo laiku beabejo bus paskelbtas laikraščiuose. Svarbiausios nutarimus tečiaus čionai priminsiu. Štai jie: 1) sudaryti ir palaikyti Vakarinėj Europoj komitetą iš 5 ypatų (išrinktų iš Europos ir Amerikos lietuvių), kuris rengtūsi prie ateinančios taikos, rinktų taikai reikalingą medžiagą apie lietuvius, tvarkytų visus lietuviškus reikalus susirinkusius su kitataučiais, kontroliuotų informavimo darbą ir šalyj to visko, butų, taip sakant tarpininku tarpe Amerikos ir Europos lietuvių; 2) sutarkyti kitataučių apie lietuvius informavimą, paimant po visuomenės kontrole dabartinį p. J. Garbio vedamą Informacijos Biurą; 3) sutarkyti lietuvių kareivių vokiečių beileisvėje šelpim, remiant tam tikslui užsidėjusią Friburge, Šveicarijoj, organizaciją "Lithuania;" 4) toliaus, — šneštas pageidavimas, kad susidarius Rusijoj Lietuvių Jungtinė Taryba (į kurią įneina visų srovų atstovai) kuoplačiausiai išplėstų savo veikimą tarpe Rusijos lietu-

vių; 5) išnešta apgailėstas, kad Amerikos lietuviai dar nepriėmė tarp-srovinio susipratimo, — papelkta tuos elementus, kurie delei partyniųjų tikslų, kliudė tam susipratimui ir išreikšta pageidavimas, kad tvarka ir visų srovų žmoniškas sugyvenimas kuogreičiausiai pas Amerikos lietuvius įvyktų. Salyj to, sugrįžusieji iš Lietuvos katalikų atstovai — Dr. Bielskis ir kun. Bartuška, suteikė daug svarbių žinių apie užimtos Lietuvos dabartinį padėjimą.

Konferencijai užsibaigus, norė jau tuoj važiuoti Ryman. Italų konsulis Šveicarijoj, tečiaus, atsisakė duoti man savo leidimą, — ir turėjau pasilikti Šveicarijoj. Audijenciją pas Popiežių turėjo vienas p. Yčas ir, rodos, išėjo pasekmingai, nes šventasis Tėvas ypatingai prižadėjo lietuviams dieną — taip, kaip tai lenkai turėjo. Tuo tarpu aš išbuvęs Šveicarijoj porą savaitių, išgavau pagaliaus reikalingą leidimą išvažiuoti. Važiuoti į Rusiją nebuvo jau tikslo, nes apie Rusijos lietuvių santikius pilnai sužinojau iš sutiktų Vakarinėj Europoj Rusijos lietuvių. Kaslink užimtos Lietuvos, — nuodugnus lietuvių katalikų atstovų pasidarbavimas suteikė užtekinai žinių, kaip tai pasirodys iš jų oficialės atskaitos. Aktyvaizdoje, todėl, visų tų sunkenybių, su kuriomis surištas dabar keliavimas po Europą abelai, gi į užimtąją Lietuvą ypatingai — nebuvo jau tikslo man tenai keliauti. Taip, kad skaitant savo darbą užbaigtu 1 liepos sėdau m. Bordeaux ant francuzų kompanijos laivo La Touraine, ir pasukau Amerikos linkui. Tiek, trumpais, bendrais ruožais, apie kelionę.

Dabar grįžtu prie to, ką pasisekė man sužinoti Europoje apie lietuvių reikalus. Rašysiu tuo tarpu apie tai irgi trumpai, nes tikiu, jog nekartą dar prisėis man plačiau apie minimus čion dalykus viešai atsiliepti, todėl, bus užtekinai laiko plačiau pasiaiškinti. Aprašinėsiu dalykus, suprantama, taip, kaip man jie atrodė, stengsious, tečiaus, būti tame kiek galint bešališku. Delelį patogumo padalinsiu savo medžiagą į sekančius skyrius: 1) Lietuviai Rusijoj; 2) Lietuviai Vakarinėj Europoj; 3) Lietuviai užimtoj Lietuvoj.

Rusijos lietuvių veikimas — pabėgėlių šelpimo ir tautiškaikultūriško plėtojimosi srityse — spiečiasi specialiai tam tikslui įsteigtose, ar nuo seniau gyvenančiose organizacijose, būtent Lietuvių Draugijos Centraliniam Komitetui, Maskvos Draugijoj, Petrogrado Draugijoj, Smolensko Draugijoj Odesos Draugijoj, ir k. Iš tų, Centralinis Komitetas, Maskvos Draugija ir Petrogrado Draugija, lošia svarbiausią rolę, drauge atliekant daugiau 90 nuos. viso darbo, iš kurio daugiau kaip pusė pripuola Centraliniam Komitetui, gi atliekamoji dalis Maskvos ir Petrogrado Draugijoms po lygiai. Pastarosios dvi draugijos varo savo darbą daugiau ant vietos, t. y. šelpia tuos pabėgėlius, kurie apsistojo Maskvoj ar Petrograde. Gi Centralinis Komitetas išplėtojo savo veikimą labai plačiai — net už Rusijos ribų (Stokholmo komitetas, Kopenhagene ir Friburge, Šveicarijoj ingaliotiniai). Tarpe tų paminėtų organizacijų eina gausmarki rivalizacija, ginčai — daugiausia asmeniškos rūšies. Neabūrint, tečiaus to, paviršutiniškai yra palaikomi ir taip — Petrogrado ir Maskvos draugijos sutinka priimnėti valdžios teikiama pašalpa per Centralinio Komiteto tarpininkystę (nors be tos tarpininkystės ir galėtų apseiti). Abelai, vengiana yra tokių pagelgimų, kurie galėtų lietuvius kompromituoti kitataučių akyse. Paminėtos veikiančios organizacijos perleido jau per savo išdus kelis milijonus rublių šelpimo reikalams. Galima iš to suprasti, jog veikimas yra labai platus ir reikalaujantis daug žmonių-darbininkų. Vienas Centralinis Komitetas, kad tinkamai varyti savo darbą, priverstas yra samdyti apie 800 darbininkų, kurie tam darbai visą laiką pašvenčia. Tokios sąlygos tautiškaikultūriška svarba guli tame, kad tarpe tų samdytų darbininkų randsi daug inteligentų, kurie, neatra-

duš sau tarpe savųjų tinkamo užsiėmimo, priversti būtų išsiblaškyti tarpe kitataučių, — gi dabartės, dirbant saviškiams, įsitraukia į visuomeniškąjį gyvenimą ir po kareį į Lietuvą sugrįžus, bus begalo naudingi elementu mūsų tautiniame gyvenime. Minimose veikiančiose organizacijose, — Petrogrado Draugijoj viešpatuoja klerikaliskas elementas, ("Darb." red.) Centraliniam Komitetui — tautiškaikonservatyvis, ("Darb." red.). Maskvos Draugijoj — tautiškaikliberaliskas. Socialistai-pirmieviai laikėsi ligšiolai nuošaliai nuo organizuoto visuomeniško darbo ir besipiečia apie "Naująją Lietuvą," stovi kaip opozicija prieš visą organizuotą veikimą. Bandymai, tečiaus, buvo padaryti sutraukti visus tuos besitrinancius elementus į bendrą tautinį veikimą ir pasekmėje, kovo m. pradžioje, Rusijos lietuvių suvažiavime Petrograde buvo įsteigta taip vadinama "Jungtinė Taryba" — vyriausia istaiga, kurios uždavinys — tvarkyti visų Rusijos lietuvių visuomeninį gyvenimą. Pagal paskutinius žinias, į Jungtinę Tarybą sutiko įstoti ir socialistai-pirmieviai. Tarybos įstatai buvo paduoti del valdžios užtvirtinimo ir, pradėjus tai organizacijai gyvavimą, visi Rusijos lietuvių gyvenimo netobulumai, beabejo bus prašalinti, užleidžiant vietą rinktam, vaisingam darbiui.

Pabėgėlių šelpimas ir jų gyvenimo tvarkymas yra dalykai begalinės mūsų tautai svarbos ir užsiėmė pilnosios visų lietuvių paramos. Veikiančios Rusijoj organizacijos, tečiaus, kaip man teko iširti, pilnai jau apgalėjo pirmtunius sunkumus šiandien turi jau maž-daug tinkamai suorganizuotą darbą, kuris daleidžia pasekmingai varyti kaip šelpimo, taip-pat kultūros plėtojimo veikimą, nereikalaujant jau taip labai pašalinės paramos. Darbas bus tuo pasekmingesnis, kuomet Jungtinė Taryba praktiškai pradės savo veikimą. Yra tai, tečiaus, jau naminis Rusijos lietuvių dalykas. Galima tiktai pribriežti, jog Rusijos lietuviai šiam laike jau gali apsieiti be Amerikos pagalbos ir tą paskutinę reikia pakreipti ten, kur jiniai yra daug reikalingesni.

Lietuviai Vakarinėj Europoj tai, išskyrus, suprantama, Angliją — inteligentiai, kurie ten atsiraudo, ar tai kaip studentai, ar vėl, kaip vienutės gyvenimo bangomis užmestos į svetimus kraštus, — ir todėl, yra labai neskaitytingi. Šiuo momentu kiekvienas jų stengiasi kiek galint prisidėti prie gelbėjimo tautos nuopatus, prie suminkštintimo tos neapsakomai didelės nelaimės, kuri patyrė lietuvius... Einamąs rytų į vakarus, visupirmiansiai sutinkame Skandinavijos lietuvių grupelę, apsidyvenusią dviejose vietose — Stokholme ri Kopenhagoj. Yra tai, taip sakant, Lietuvių Draugijos Centralinio Komiteto filijos. Stokholme, lietuvių užmnymu, susidarė iš intektingų švedų komitetas Lietuivai šelpiti, kuris, tarpe kitų dalykų, pastatė sau už priedermę tarpininkauti susinešime su užimtąja Lietuva, k. a. susirašinėjime, pinigų siuntime ir tt. Salyj to, komitetas stengiasi skleisti kuoplačiausiai žinių-informacijų tarpe švedų apie lietuvius. Ir šiaip, ginti lietuvių reikalus Švedijoj ir kitur su švedų pagelba. — Draugijos panašus komitetas yra dabar organizuojamas — Vokietijoj, nesurįstas su jokia organizacija, savarankiai darbuojasi kun. J. Žilius.

Anglijoj randasi lietuvių apie 15.000. Yra tai daugiausia neturtingi žmonės-darbininkai. Intelligentijos, apart trijų kunigų, suvis nėra. Arų rinkime, tečiaus, Anglijos lietuviai pasirodė geriau už amerikiečius; surinko jau netoli 1,000 svarų (\$5.000), kas, skaitant nuo ypatos, yra 4 kart daugiau, negu amerikiečiai įstengė padaryti. Salyj pinigškos pašelpos, tečiaus, Anglijos lietuviai nieko negali padaryti, viena — delei inteligentijos stokos, antra — delei angly valdžios nepaprastai smarkaus varžymo kitataučių veikimo šiame momente. Apie kokią-nors politišką propagandą Anglijos rybose negali būti nei kalbos.

Šveicarijos lietuvių veikimas

galį būti padalintas į du skyrius. Vienas — informavimo darbas, beveik išimtinai varomas p. J. Gabrio vedamo Informacijos Biuro, antras — lietuvių-kareivių belaisvių Vokietijoje šelpimas, kurį varo draugija “Lithuania.” Nežiūrint to, kad informavimo darbas nėra pastatytas ant tinkamų pamatų, nežiūrint to, kad visas dalykas guli vienos ypotos rankose (kitų prisidėjimas labai nežymus), reikia pripažinti, jog atlika ir atliekama labai daug. Visų pirma, leidžiamas žurnalas “Pro Lithuania” francūzų, anglų, o dabar ir vokiečių kalbomis. Toliaus, Šveicarijos laikraščiuose labai tankiai talpinami straipsniai ir šiaip žinios, Lietuva bei lietuvius paliejančios. Į Ispaniją Informacijos Biuro pasiūsta su paskaitomis apie Lietuvą p-lė Povreau ir, kaip matyti iš skaitlingų ir entuziastiškų straipsnių ispanų presoje, tasai darbas atliekama labai paskėmingai. Paryžiuje, ačiū Informacijos Biuro, lietuvių klausimas yra jau aiškiai atskiriamas nuo lenkiškojo. Pagaliaus, Informacijos Biure yra surinkta ir apdirbta medžiaga Lietuvos monografijai francūzų kalboje, kuri reikalauja tik leidėjo. — Šalyje to, neprigulimėgi nuo Informacijos Biuro, kiti Šveicarijos lietuvių apdirbo dar du veikalai apie Lietuvą — kurie turėtų pasirodyti vokiečių ir anglų kalbose — jei atsirastų leidėjas. Taigi, informavimo žvilgsniu, Šveicarija atlieka labai daug. Gaila tik, kad visas tas darbas nėra kaip reikia sutvarkytas ir kad nėra užtektinai lėšų tinkamai pastumti pirmyn visą darbą.

Lietuvių belaisvių šelpimo užsima draugija “Lithuania.” Draugija yra ištyrusi visą belaisvių padėjimą Vokietijoje ir spėjo jau žymiai praminti takus šelpimo darbe. Sužinotų lietuvių belaisvių randasi suvis 20,000. Yra jie paskirstyti įvairiose belaisvių “lageriuose,” parastai vokiečių laikomai už rusus, ir kenčia neapsakoma varga. Nenuilstančiai “Lithuanijos” darbu, kuriame ypač atsizymėjo kun. A. Steponaitis, sužinota ir išskirta iš belaisvių minios didelį jų lietuvių skaitlių ir daugelį jų jų buvo pasiūstos atskiruose pakelionuose, dovanos — duonos, mėsos, kondensuoto pieno pavydale. Belaisviai, gavę pašalpą ir laisvą pranešantį apie tai, — viena — tampa vokiečių išskiriamai iš kitų belaisvių tarpo kaip lietuvių, — ir kaip tokiems, leidžiama yra suorganizuoti komitetą dovanų išdaliniui. Yra tai begalo svarbus dalykas, nes visų pirma, tasai tuoj palengvina belaisvių padėjimą pas vokiečius, kurie tuo pradeda su belaisvių geriau elgtis, gi antra — lietuvis belaisvis, pamatęs, kad jo broliai apie jį rūpinasi, tuo stipriai susiriša su tauta — ingija tautinį susipratimą, taip daug tuo paskutiniu žvilgsniu yra atsiekiama. Užtenka peržiūrėti kruvas širdingųjų, jausmų pilnų laišku, kurie ateina į “Lithuania” nuo sušelpusių belaisvių. Gaila tik, kad lig šiam laikui “Lithuania” turėjo labai mažai lėšų, kad tą darbą tinkamai varyti, ir kad per tai netik kad negalima buvo belaisvių reguliariai šelpti, bet visų negalima buvo net vieną kartą apdovanoti. Dalykas yra begalinės svarbos, ar tai žiūrėsim tautiškai ar žmoniškumo žvilgsniais, tačiau mes taip kaip nieko tame nenuveikėm, tuo laiku kuomet lenkai, francūzai, angliai, rusai ir italai — milijonus išleisdžia tam tikslui. Šveicarijaj pats mačiau visų jų paminėtų tautų didelius biurus-ofisus iš kurių belaisviai yra aprūpinami. Mums patiems būtinai reikia sutvarkyti tą dalyką, nes iš rusų valdžios mums nėra ko laukti tame pagalbos: valdžia skaito atmelisius už prasižengėlius ir nenori jų šelpti. Gi rusų visuomenė rūpinasi savo belaisviais.

Pasilieka — užimtoji Lietuva. Trumpame laike pasirodys, beabejo, aplankiusių Lietuvą katalikų sriovės atstovų — Dr. Bielskio ir kun. Bartuškos — viešasis raportas. Man, vienok, sugrįžusiam kiek anksčiau į Ameriką, išpuola bent paviršutiniai apibriežti dabartinį Lietuvos stovį — Lietuva dabar didžiausiam prispaudime. Viešos ir po ne teisingų kvitų priedanga, konfiskatos rekvizicijos apilėšė kraš-

ta kuone iš visko. Nežiūrint bausmių, žmonės visur stengiasi užsilepti maistą ir ant kiek tasai pasiseka, užsilaiko gyvastį. Kas nėra po prievarta išplėsta, vokiečiai už pusdykį išperka (verčiant gyventojus prie pardavimo), gi paskui parduoda tuos pat produktus už neapsakomai augstą kainą. Kaimiečiai, kurie, kaip pabrėžiau — sugeba šiaip-taip pakavoti maistą — kenčia sulyginamai mažesnę vargą, bet miestelėnai, kurie rankų darbu maitinasi ir viską turi pirkti randasi neapsakomame varge. Vargas tuo didesnis, kad daugelis miestų bei miestelių tapo išgriauta ir išdeginta taip, kad žmonėms trūkstą netik maisto bei apdaro, bet net ir pastogės.

Rusų mokyklos, vokiečiams Lietuvą užėmus, tapo uždarytos. Dabar vokiečių valdžia, iki tu lam laipsniui, leidžia mokyklų atidengimą, bet lėšų trūkumas pas lietuvius, nedaleidžia iš to naudotis. Lenkai, kurie gauna Lietuvą iš rusų didesnes pinigų sumas, naudojasi proga ir po labdarybės priedanga, steigia prieglaudas ir mokyklas, kuriose savo lenkinimo darbą. Iš lietuviškų istoiųgų užsiliko Lietuvoje daugelis tų, kurios buvo Lietuvių Draugijos atidengtos. Yra tokiu būdu visa eilė maitinimo punktų, prieglaudų ir pradinų mokyklų. Prisdėjo prie to dar kelios gimnazijos, prie vokiečių ir atidengtos, — ir tas viskas kol-kas dar laikosi pakol dar neišsibaigia pasilikusieji nuo rusų laikų pinigai. Bet tie baigsis už mėnesio-antro — ir tuomet viską išpuls uždegti delei lėšų trūkumo. Nukentės, suprantama, didžiausiu varguoliai, nekaltant jau apie smūgį, kokį apturės visas tautinis gyvenimas.

Vokiečiams užimant Lietuvą — inteligentų milžiniška didžiama prasišalino iš krašto, taip, kad dabar visur jų trūkstą, gi visuomeninio darbo begalės. Užtatai, visi inteligentai, nežūrint jistikinimų ar pakraipos skirtingum, dirba dabar išvien su ataklumu. Žmonės kaip Januailaitis, Biržiška, Kairys, Sialyls, sutikus drauge su kitų sriovių inteligentais — Dr. Bielskį ir kun. Bartuška, su asaromis meidė pastaruosius intinkinti Amerikos socialistus, kad išstiegtų Lietuvai pašalpos ranką šioj nelaimingojo valdoj. — Mes kaip buvome taip ir esame socialistas, bet ne dabar laikas rūpintis partynivinis reikalais, kuomet viskas gal žūti, — žodžiai, su kuriais sutiko katalikų srovės ats-tovus.

Žmonės kenčia neišpasakytą vargą Lietuvoje ir laukia, tikisi iš Amerikos pagalbos. — Žmonij ūpas baisesiai pakilęs prieš vokiečius, bet ir rusus mininepergeriausiai. Kalbama apie nepri-gulymbę... Ir štai išvada. Daugiausiai reikalauja dabar pašalpos užimtoji Lietuva. Ten vargas ir skurdas taip toli jau nuėjo, kad iš-čulpė iš žmonių kuone visą sul-tį. Jei pašalpos nebus greitai su-teikta, turės užsidiaryti tos visos istaigos, kurios bent išdalis mal-šina vargą — visi maitinimo pun-ktai, prieglaudos, — visos moky-klos... Kad tą viską palaikyti, pagal Lietuvos inteligentų apskaitliavimą, reikalinga minimum \$8,000 kas mėnesį. Tasai nedėliotos svarbos dalykas, nes ri-šasi su tūkstančių žmonių, mažų vaikų, labiausiai sunykusių var-guolių — gyvasties palaikymui. Tai viena. Šalyje to, begalinės svarbos reikalas yra tinkamai su-tvarkyti belaisvių šelpimą. Rei-kia tam tikslui daug pinigų. Kad paviršutiniai tečiaus aprūpinus reikalą, — išpultų turėti, pagal “Lithuanijos” valdybos apskait-liavimą, bent \$2,000 kas mėnesį. Pagaliaus, iš abelnai tautiško at-žvilgio, reiktų sutvarkyti inform-avimo darbą, reiktų įsteigti Lozannos konferencijoj nustaty-tąjį komitetą, kuris rinkytų bū-siančiai taikai medžiagą apie lie-tuvius, tvarkytų mūsų politiškų reikalus, bešališkai tarpininkau-tų kaip tarpe Amerikos bei Eu-ropos lietuvių, taip lygiai ir tar-pe srovių, žodžių, būtų vyriausiu tautiškai politiškųjų komite-tu. Tokio komiteto užlaikymui, kaip lygiai ir informacijos reika-lui, išpultų turėti, rimtai pasta-čius dalyką — nemažiau \$2,000 kas mėnesį. Žodžiu, bėgantiems reikalams, tuoj — ilgai nelau-

kus, reiktų mums turėti bent \$12,000 mėnesis į mėnesį, kad bent paviršutiniai aprūpinus mū-sų tautiškus šios dienos reikalus. Didelė suma, ir kuone visa tu-rės plaukti iš Amerikos, nes Ru-sijos lietuviai vargu ar daug ga-lės prie jos prisidėti. Ar išga-lės Amerika ištiesti tokią gausią pašalpos ranką? Lengvai galė-tų, jei mūsų žmonėms daugiau rūpėtų tautos likimas negu sro-vių gerovė. Reikia mums aiškiai suprasti, jog pergyvename da-

Kas girdėti Lietuvių kolonijose.

PHILADELPHIA, PA.

Liūdna žinutė pas mus pas- skydo, jog mylimas tėvas kun. Ig. Zimblys išvažiavo į li-gonbutį sveikatos pasitaisytų. 12 d. liepos, iš ryto dar važia-vo pas ligonę ir aprūpino ją dviasišiais reikalais ir surami- no jį malonių paprastu būdu. Pagrįžęs nuo ligonės atlaikė šv. mišias, po kurių pasimel-dė išvažiavo į ligonbutį. Taip apie 11 valandą atsibuvo ope-racija. Prie to privertė didis sopėjimas veido, kuris buvo kasdieniniu jo kankinimu. Da-ktarai nun pripažinę nervos priežastį todėl perpiovė trijo- se vietose burną ir išiminingo- jartartąjį nervą. Dabar myli- mas tėvelis buna ligonbutyje, nuo daug varguolių apgaile- taujamas. Nes būdamas svei- kas tėvas Ig. Zimblys apeida- vo visus ligonbučius ir kalėji- mus ramindamas ir palinks- mindamas varguolius ten esan- čius. Nun tarsi pamėginti jų būvio apleidęs paprastąjį sa- vo darbą, atsigulė pats į li- gonbutį.

Kriaučius.

BENTLEYVILLE, PA.

Šitas miestelis su Ellsvor- thu, Pa. turi gyventojų apie 3,000. Iš to skaitliaus čionai daugiausia apsigyvenę Austri- jos pavaldinių: vengrų, sla- vovų, Galiečių paliočių ir čė- kų apie 1,200. Rusijos pavaldi- nių yra apie 1,000. 3-čia dalis lenkų ir lietuvių, 3-čia dalis susideda iš italionų, 4-ta an- glų, škotų ir keletas vokie- čių. Dirbtuvių čionais nėra, vien tik anglų kasyklos, ku- rių yra 5 ir viena alaus dirb- tuvė, kurioje dirba angliai ir vokiečiai. Lietuviškų krautu- vių yra viena uždėta 1908 m. grosernė ir bučernė Jono Kriš- čiuo. Ir jau pusėtinai pra- sigyvenę. Antra Simano Griš- čio uždėta pradžioje š. m. gro- sernė. Šiam sekas vidutiniš- kai. 3-čia krautuvių Aldifono Sragausko bučernė ir groser- nė, ir sekas pusėtinai. Lin- ketina savo tautiečiams ge- riausios kloties biznyje. Čio- nais nuosavių namų iš lietu- vių yra turinčių apie 50 šei- mynų. Viso lietuvių randas 100 šeimynų ir apie 30 pavie- nių. Draugysčių turim dvi katalikiškas, tai yra šv. Šir- dies V. Jezaus su apie 33 nar- ir S. L. R. K. A. kuopa su apie 40 narių. Taipogi ir dvi tau- tiškos draugystės, Lietuvos D. K. Vytauto apie 40 na- rių turinčių, taip-gi S. L. A. kuopa su apie 20 narių. Taip- gi savo loeną namą tur su sve- taine ir klubą sklepe. Kliu- biniai atskirai veikia, nes di- džiuojasi su nuosaviu namu, ir su keleta “keisų” alaus. Iš tų klubinių patrijotų vi- si skirias nuo katalikų, nes katalikai beevik visai pasi- turinėjai gyvena. Kliubiniai, rudžio mylėtojai tada gyvuo- ja, kol pareina iki klubo su neperplėštu “pėdės” konver- tu.

Bentleywillės Darbininkas.

ST. LOUIS, MO.

Nupirko bažnyčią.

Mūsų imeste jau senai buvo pageidaujama, nuo senai dar- bavosi vietiniai lietuviai ka- talikai, kad įgyti savo kuni- gą ir bažnyčią.

Nekurie uolūs katalikai be- sidarbuodami visai nustojo vilties sulaukti pasekmių iš

bar gal kritiškiausį mūsų istori- vos momentą, nuo kurio priklaus- yms mūsų tautos ateities nulėmi- mas. Apginsime šiame momente tautą nuo neapsakomo vargo — laimėsime ateitį. Neapginginsime — išsiblaškysime po pasaulį be ryšių vieni su kitais ir žūsimė pa- galiaus. Amerika, todėl, lai- ko savo rankose mūsų tautos ateitį. Tikekime, kad jos nepraz- dūs!

Romanas Karuža.

savo darbo ir galų gale paliko bažnyčios priešais: tapo suva- džioti nedorų žmonių.

Bet tie, kurie tvirtai laikė- si tikybos ir doros nenustoję vilties darbavosi nenuilstan- čiai bažnyčios ir tautos labui. Jau šiandieną turi savo kuni- gą ir bažnyčią. Nes jau an- tri metai kaip darbuojasi vie- tinėj šv. Juozapo parapijoj mūsų gerb. kleb. kun. M. A. Vitkus. Jo pasidarbavimu tapo sutvertos dvi labai nau- dingos draugijos “Saldžiausios Širdies Panos Marijos” Moterų ir mergaičių draugija, “Ziburio” dramatiška daino- rių draugija, iš kurios suside- da choras po vadovyste p. A. Živaičio.

Parapija ir gi kaskart didė- ja, o cieliškai nyksta, parapi- jos turtas paauko per pusant- rų metų iki tūkstančio dolo- rių, dabar jau ketvirta nedėlia, kaip kolektoja po stubas ant bažnyčios, čia irgi pasirodė gana gerų žmonių, kurie su- aukojo apie septynis šimtus dolerių.

Bažnyčia jau senai aprink- ta labai gražioj vietoj prie gražaus parko, pirma buvusi vokiečių bažnyčia, dabar bus lietuvių katalikų bažnyčia.

Nedėlioje 9 d. liep. š. m. prieš pamokslą gerb. kleb. kun. Vitkus pasakė labai linksma- naujieną, kad augščiau minė- ta bažnyčia jau nupirktą.

Toji bažnyčia buvo verta gerų pinigų, bet savininkai norėjo parduoti ir labai daug nuleido, atidavė už 9 tūkstan- čius, iš karto užmokėjo 2 tūk- stančius, o kitus 7 tūkstan- čius pasiliko parapija skolos, kurią paskolino vyskupas.

Kad tik Dievas duos gerus laikus nebus sunku išmokėti per kelis metus. Čia per to- kį trumpą laiką jau daug yra nuveikta ir iš to matyt didelė nauda, galima tikėtis geresnės ateities. Dar čia turiu pasakyti, kad keli metai atgal bedieviai tvirtino, kad St. Louis'e jokiū būdu negali lie- tuviai įgyti savo bažnyčią, bet tas tvirtinimas buvo veltui.

Bažnyčios pašventinimas at- sibus kaip tik bus viskas prie- rengta.

Kadugėlis.

BROOKLYN, N. Y.

Atsaukimas.

Gal kiekvienas skaitė negei- stiną straipsnį, tūpusį “Darbininko” No. 75 būk L. Vyčių 44 kuopa girtuokliaut buvę iš- važiavę vietoj pakvėpuot tyru oru. Tas buvo netiesa; mes atjautėme tyrą arą, ir gerėjo- mės juomi. O taip-gi kaip minėjo patsai “Darbininkas” apie mūsų išvažiavimą savo laikraštį 74, kad mūsų išva- žiavime buvo ir aukos renka- mos ant nukentėjusių del ka- rės, o ne ant rudžio. Tai jei 44 L. Vyčių kuopai rūpi tėvy- nė ir ją rėmėme, tai aiškus faktas, kad 44 kuopoj randa- si blaiviausieji nariai: jei no- rėjo kas jai priskaityt Brook- lyno girtuoklius, kaipo na- rius, tai apsiriko. L. V. 44 k. nariai visai nevertėjo lai- ke išvažiavimo svaigalų. Kad- tas tiesa, tai mes liūdiame žemiaus pasirašiusieji varde visos kuopos:

Ona Makauskiutė, Augustinas Dmta, 566 Metropolitan Ave. Brooklyn, N. Y.

CHICAGO, ILL.

Atėikite į susirinkimą.

L. D. S. 20 kuopa turės sa- vo susirinkimą šv. Mikolo baž- nytinėj salėj liepos 24 d. 7:30 val. vak. Visi nariai būtinai atsilankykite, nes šitame su- sirinkime seimo delegatas pa- pasakos apie mūsų organizaci- jos seimo nutarimus. Nepa- mirškite minėti susirinkimo ir atsiveskite naujų narių.

Kuopos rašt.

HARTFORD, CONN.

Liepos 16 d. L. Vyčių 6 kuopa turėjo susirinkimą su prakalbotomis. Pirmiausia kalbė- jo delegatas O. Rasmanskas. Jis pranešė, kad visi mūsų kuopos pageidavimai pripažinti svarbiais ir bus įvykinti. Antras kalbėjo P. M. Mikalau- ckas. Plačiai papasakojo a- pie L. Vyčių IV kongresą. Tre- čias kalbėjo p. J. E. Karosas L. Vyčių pirm. paausindamas Hartfordo Vyčius. Pagyrė, kad turi didelę kuopą ir gabių veikėjų. Vėlijoj mūsų kuopa- pai augti, stiprėti ir ant ki- tų metų turėti dvigubai narių.

Po prakalbų visi svarsty- mai atidėti ant nepaprasto su- sirinkimo del stokos laiko, nes buvom pakviesti ant šv. J. E- vangelisto dr-žios pikniko. Vy- čių kuopa gražiausia atsižymė- jo dainomis ir tautiškais žais- lais.

Kuopos Koresp.

NAUJOJI A. L. R. K. MOTE- RŲ SĄJUNGOS VAL- DYBA.

Pirmininkė: U. Gudienė, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass. Pagarbininkė: M. L. Gurinskaitė, 3347 Auburn Ave., Chicago, Ill.

II Pagarbininkė: O. Migauskaitė, 50 W. Fifth Str., So. Boston, Mass.

Raštininkė: Ona M. Stalionaitė, 26 S. Leonard Str., Waterbury, Conn.

Izdininkė: Antanina H Nausiedienė, 917-919 W. 33rd Str., Chicago, Ill.

Izdo globėjos: Marijona Juškienė, 129 Melrose Str., Montello, Mass. Uršulė Jokubauskaitė, 41 Commonwealth Ave., Worcester, Mass.

Dakrarė-kvotėja: Dr. S. A. Šlakienė, 3255 So. Halsted Str., Chicago, Ill.

Nuo Centro rašt. Kuopų raštininkės, malonėkite siųsti mokesčių lapelius drauge su pinigais tiesiai centro izdinin- kei, o jįji man prisiųs. Drauge su pakvitavone. Tas yra del iškaščių sumažinimo.

LIETUVISKI PHOTOGRAPHAI.
Valeika, Laurinaitis & Co.

Atliekam artistiškaį dar- bus ir už pigia prekę. Taip-gi padarome didelius paveikslius.

Mūsų adresas:
250 W. 4-th St., S. Boston, Mass. (Arti C St.)

C. & P. Telephone St. Paul 5347.
G R A B I N I N K A S
IR
BALZAMUOTJAS.

Pagrabus atlieku pigiai ir gra- žiai. Esu išėjęs mokykloj tam tik- rus graborystės mokslus ir iida- vęs egzaminus. Siunčiu numirė- lius ir į kitus miestus ir pargabe- nu iš kitų miestų.

Tai-gi, vientaučiai, laidojimo reikale visuomet kreipkitės pas mane.

Ofisas:
JONAS GREBLIAUSKAS,
500 So. Paca Street, Baltimore, M. D.

Gerai perskaityk!!!

APSVARSTYK IR PAGALVOK, o kada persi- tikrinsi, kad pas mumis viskas pigiau, kaip jūsų miesto krautuvėse, tada pasiskubink parsitraukti nors vieną sau reikalingą daiktą iš mūsų. Mes nupirko- me didelę daugybę visokių tavorų už labai pigią kai- ną. Dėlto ir jums galime paduoti. Pamė- gink, ir kuomet jums patiks, apie tai pasakyk ir sa- vo pažistamiems ir draugams. Tegul ir jie nuo mū- sų nusipirksi, o jums už pasakymą visuomet padėka- vos.

ŠTAI MŪSŲ TAVORAI IR PREKES.

- 1. Drukuojama mašinėlė,** labai aiškiai drukuoja, lė, galima ją ir į švarko kišenių įsidėti. Labai vi- kiekvienam tinkama, labai stipriai padaryta, medide- siems naudinga ir paranki. Jos kaina buvo 30 dolerių. O mes parduodame už \$7.50.
- 2. Kita didesnė drukuojama mašinėlė,** kokia nau- dojama visuose ofisuose. Jos vertė 100 dol., o mes parduodame už \$16.50.
- 3. Ir dar viena vardu Number - one \$24.50**
- Auksinis atramentas.** Atrodo labai gražus laiš- kas tuo atramentu parašytas. Kiekvienas gavęs tuo atramentu parašytą gramatą negali atsidžiangyti, taip kaip jam šimta dolerių dovanotumei. Bonkutės kai- na \$1.00.
- Sidabriniai miteliai** užpilti ant atramento, bliz- ga, atrodo labai gražiai. Tinkami meilingiems laiš- kams rašyti — 50c.
- 3. Geriausios britvos skusties.** Nei Anglijos ka- ralius Jurgis neturi geresnių už šitas. Atrodo kaip per saldų pieną plaukia. Labai aštrios. Kaina \$1.50, \$2.50, \$3.50 ir \$4.00. Kiekviena britva gwarantuo- jama. Jei nebus gera, atsiųsk mums atgal, o mes į tos vietą duosime kitą. Nors dešimtį kartų gali mainyti.
- 4. Grynos skuros pustai (diržai).** Kaip ant jų britvą papustai, tai ji ima barzdą, kaip dalgis žolę. Kaina \$1.00, \$2.00 ir \$3.00.
- 5. Geriausios galštuvai** britvoms ir peiliams ga- ląsti \$1.00, \$2.00.
- 6. Ar girdėjai kuomet apie žiūrą?** Tai labai puikus daiktas. Nuėjęs teatran, į pikniką arba kur į laukus, prisidėk žiūrą prie akių ir visus toli esan- čius daiktus pamatysi, nors daiktas, mergina, ar vai- kinas būtų už 10 mylių tolumoj. Atrodys, kad tai matai prieš save tik už kelių žingsnių. Ir viskas kuo- aiškiausiai matoma. Daug džiaugsmo turėsi, kuomet tavęs ištoli niekas nemato, o tu viską matai. Gera žiūrą išigyti dar ir turintiems silpnas akis. Pa- mėgink nusipirkti. Kaina labai pigi, tik \$4.00, \$6.00 ir \$8.00. Paausuoti, su šilkiniais pasaitėliais, taip vadinami inžinieriški \$18.50 ir \$23.50.

Kas pirkš šiomis dienomis ir prisiųs šį apgarsi- nimą podraug su pinigais, tam duosime geras dova- nas: porą šilkinį pančekų ir šilkinę skepetaitę. Tik reikia paminėti, kokių pančekų nori — ar vyriškų ar del merginų.

Pinigus ir laiškus siųskite tokiuo adresu:

Jack Mailing Order Co., General Delivery. Terre Haute, Ind.

- 1) Ar reikia gerų baiseklių (dviračių),** kurių nereiktų nuolat taisyti, kuriais būtų lengva važiuoti ir būtų nebrangūs? Jei tokių nori, pirk iš mūsų. Savo mieste tokių negausi nei už 40 dolerių. O pas mu- mis su dubeltavais roberiais kaina \$12.00. Vadinami pirmo gatunko \$18.75.
- Prie kiekvieno baiseklio duodame dovanai dar** triūbą del signalo vertės \$3.00. Pasiskubinkite nusi- pirkti, nes nedaug teturime.
- 2) Ar žinai svietimo mandrybę,** kad į penkias mi- nutes galima nuvažiuoti 10 mylių štyminiu baisekliu? Ryto metu į darbą nereikia anksti kelties ir vakare suvargus po dienos darbo ilgai eiti namo. Kas turi štyminį baiseklį, tas nejučia nuovargio. Labai ge- rai galima pasivažinėti, juo važinoti nereikia jokio mokslo. Su kiekvienu tokiuo baisekliu mes duodame aiškiaus nurodymus, ką greitai galima suprasti. Mū- sų kaina labai pigi — \$75.00, \$85.00 ir \$125.00.
- 3) Auksinis laikrodėlis** gryno aukso, 14 karato, 17 akmenų, kaina tik \$32.50. Lenciūgėlis auksinis \$13.25 ir \$15.50.
- 4) Auksinė plunksna,** pati atramentą pritraukia. 14 karato aukso — \$1.00, \$2.00, \$3.00, \$4.00 ir \$5.00. Turime daug visokių armonikų, koncertinių ir tt. Pinigus ir laiškus siųsdami adresuokite:

Jack Mailing Order Co., Gen. Del. Terre Haute, Ind.

PLATINKITE

“Darbininko” leidinius.

BAISŪS POTVINIAI.
Clifton, Tenn. — Daug blėdies pridarė smarkus lietus. Upės ištveno ir aptvino išviso milijoną akrų apšėtos žemės. Didelės bandos galvijų nuskeno, pakrančiais didelių upių daug namų vanduo apšėmė ir išgriovė.

Nuostoliai apskaitomi milijonais.

Daugelis žmonių palydėjo visą savo turtą ir liko be pastogės ir be duonos.

NUBAUDĖ UŽ KATĖS SUDEGINIMĄ.
Marion, O. — Tulas Flaherty, 20 metų amžiaus vyras, apliejo katę žibalu ir padegė. Už tokį savo darbą vaikas buvo pastatytas prieš teisėją. Jis teisinio, jog po keletą kartų norėjęs atsikratyti nuo katės ir vis negalėjęs. Teisėjas nubaudė ant \$10 ir kaštus padengti.

L. D. S. IR MOTERŲ SAJUNGOS DELEGATAMS.
Ne visi L. D. S. ir A. L. R. K. Moterų Sąjungos delegatai bei delegatės užsisakė seiminius paveikslus. Neužsisakiusieji ir norintieji užsisakyti tegu kreipiasi šiuo adresu: **Petras Lužeckas, 453 W. Broadway, So. Boston, Mass.**

Paveikslai išėjo labai gražiai. Vieno paveikslas kainą 75c. imant du, atiduodama už \$1.00.

VARGONINKAS.
Atsakančiai žinant amatai ir priedermės taip-gi ir vėdinamą chorų ir orkestrų, turintis gražius paliūdijimus nuo gerb. klebonų iš buvusių vietų, kaip ir baigimo mokslo prie Kauno Katedrališkos bažnyčios, ieško vietos prie Lietuvos ar lenkiškos bažnyčios.

Petras Kamantauskas, 42 So. Prospect St., Hartford, Conn.

D. L. K. V. B. MUZIKALIŠKA MOKYKLA.
Mokinama ant smuiko Piccolo Klarneto Piano Korneto Trombono Būgnelio.

339 W. Broadway, South Boston, Mass.

KAS TAI YRA ESPERANTO?
Esperanto yra tai dirbtinė kalba, geniališkai išrįšanti nuo amžių tarptautiškos kalbos klausimą.

Esperanto yra tai gražiai skambanti kalba, kuri duoda neišpasakytai lengvai linksniuoti apie visokeriopų minčių bei išsireiškimų; nėra tokios minties, kurios žmogus Esperanto kalboje negalėtų išreikšti.

Esperanto yra tai neutrališkas irankis komunikacijai tarp intelektuališkos žmonijos.

Esperanto neturi tikslo panaikinti tautines kalbas, bet šalia tautiškų kalbų tarnauti tarptautiškuose reikaluose.

Esperanto atneša Lietuviams garbę, nes jos autorius gimęs Lietuvoje.

Esperanto lygina visų tautų žmones ir pralinina neapykantą, nes kalbant esperantiškai nereikia nusizeminti prieš svetimas kalbas.

Esperanto kalba yra didžiausias kultūriškas išradimas devyniolikto šimtmečio ir turi didelę ateitį prieš save.

Esperanto kalbos gramatika neišpasakytai lengva; vidutiniškai prasilavinęs žmogus ją gali išmokyti ir valandą laiko.

Esperanto kalbos žodynas susideda iš kelių tūkstančių grynai tarptautiškų žodžių, beveik visiems apšviestiems žmonėms žinomų, tai-gi daugiau kaip pusę nereikia nei mokintis.

Esperanto šandien ant tiek jau yra išplatintas, kad nerastie pasaulyje miesto ir net didesnio kaimo, kur nebūtų esperantistų.

Esperanto kalboje parašyta tekstą galima skaityt su pagalba žodyno, net nesimokinus

gramatikos, kas kitose kalbose yra visai negalimas daktas.

Esperanto, užkariavęs pasaulį, atneš žmonijai tą naują, kad žmonės galės skaityt viską, ką tik rašėjai yra per amžius parašė, ar parašys, nes tą viską lengva bus išverst į esperanto kalbą.

Esperanto milžiniškais žingsniais žengia pirmyn; jį tūkstančiai draugysčių platina, turi daug laikraščių ir suviršum 5000 tomų literatūros, verstos ir originališkos bei tūkstančius prakilnių prietelių rėmėjų.

Tat mokinkimės ir platinime tarptautišką neutrališką kalbą ESPERANTO.

DR. SPRINGER
DENTISTAS
49 Chabers St., West End
364 Harrison Ave
S. E. Boston

"DARBININKO" AGENTAMS IR PLATINTOJAMS.

Dabar geriausia proga, pasirodyti uoliais platintojais katalikiškos spaudos.

Utarninko ir ketvergo "Darbininko" No. parsiduoda po 2 centu, subatos 3c. Gabus ir apskrus veikėjas gali gana daug išplatinti, jeigu pats negali pardavinėti suorganizuok vaikų burelį, jie geriausiai išplatins.

Taip-gi neužmirškite parsitraukti iš "Darbininko" knygyne visokių knygelių, labai pigiai galite gauti.

"Darbininkas" priima visokius spaudos darbus, plakatus, tikietus, konstitucijas ir tt. ir atlieka darbą geriausiai ir pigiausiai.

Remkite kuo galite, nes žinote kad "Darbininkas" vienintelis darbininkų užtarytojas.

Visokiais reikalais kreipkitė:

"Darbininkas," 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SVARBI ŽINIA.
So. Bostono Vyčių 17 kuopa rengia didelę "Lietuvių Dieną," kuri atsisbus spalio 12 d. (Columbus Day) darže "Calidonia Grove," West Roxbury, Mass. Svarbiausia; yra tas, kad visas pelnas tos dienos bus skiriamas del karės nukentėjusiems lietuviams. Bus Imtynės, "Baseball," Lenktynės, Prkalbos, Dainos ir daug dar pamarginimų.

Taigi meldžiame visų apie linkės draugijų ir kuopų nerengti nieko ant tos dienos, o ruoštis važiuoti į tą Vyčių rengiamąją pramogą.

Rengėjai.

Ona Jatulevičiūtė, (po vyro Raslanienė) paieško tėvo Antano Jatulevičiaus, 27 metai, kaip Amerikoje. Pirmaus gyvena apie Baltimore, Md. Labai meldžiu atsišaukti šiuo adresu:

ONA RASLANIENĖ,
45 Mechanic Str., Newton Upper Falls, Mass.

GERIAUSIOS FARMOS.

Norintieji pirkti gerų farmų su būdinkais, Sodais, apšėtais sėjėm, sėjėm, sėjėm ir sėjėm, nebrangiai ant lengvų išmokėjimų, kreipkitės prie mūsų, seniausio teisingiausiu farmų pardavėju. Mes vieninteliai esame uždėtojai ir apgyvendintojai didžiausios lietuvių fermerių kolonijos Amerikoje. Apygyvendinome 360 lietuvių fermerius, kurie trumpu laiku rengiasi išleisti Scottville, Mich. Amerikos lietuviams ūkininkystės laikraštį. Ta didžiausioji lietuvių fermerių kolonija randasi ant gerų derlingų laukų puikiausioj apie linkėj miesto Scottville ir portavo miesto Ludington, Michigan valstijoje, Mason county. Toj puikioj apie linkėj mes turime daugybę visokių farmų parduoti, ant kurių galime kelis tūkstančius lietuvių fermerių apgyvendinti. Rašykite tuojau indėdami už 4 centus krasos markų, o mes prisiūsimė tos kolonijos mapą ir parduodamųjų puikių farmų katalogą su daug paveikslų iš lietuvių fermerių gyvenimo.

Adresnokite,
A. KIEDIS & CO.
Peoples State Bank Bldg. Scotville, Mich.

3. IŠ PO DARBININKO PLUNKSNOS.
Parašė F. V.

Jei lietuviui darbininkai nori sužinoti, ką apie darbininkų gyvenimą rašo darbininkas, tai būtinai tegul perskaito šią knygelę.

32 pusl.....5.

5. DARBININKAI VIENYKIMĖS IR KAS TAI YRA SOCIALIZMAS?
Parašė F. V.

Apie vienybę visas pasaulis kalba, bet vargiai ją suranda. Kas nori sužinoti ant ko turi remties tikra darbininkų vienybė, tegul šią knygutę perskaito. Čia ir-gi suras daug žinių apie socialistų mokslą. 32 pusl.....5.

LIETUVIAI PAS SAVUS.

Pasiuovam drapanas sulig naujausios mados ir pagal Jūsų noro.

JONAS BERZELONIS & CO.
28 Chandler Str., Boston, Mass. (Castle Square's Block'e.)

LIETUVIS KRAUČIUS.
Pasiuovam visokius drabužius pagal naujausią madą, vyriškus ir moteriškus. Darbą atlieka gerai, teisingai ir pigiai. Taip-gi išprosinu, pataisau, skalbiu ir kvarbuoju.

PETRAS MAKAREVIČIUS,
(Arti lietuvių bažnyčios)
105 So. Meade Str., Wilkes-Barre, Pa.

ATMINK.
Kiekvienas rakandas pirkas mūsų kratuvėį ženklina taupumą jums visiems

IR
Už kiekvieno daikto rasi mūsų gerą vardą, įgytą per 38 metus teisingo pirkliavimo.

Aisbaksis lygiai toks, kaip paveikslas parodo. Iš gyno ažuolo. Sanitariškas. Geriausio išdirbimo. Taupina ledą.

James Ellis Co.
Kampas B ir B'way,
Lietuviai pardavėjai visomet randasi krautuvėį. Atdara panedėlio ir subatos vakarais.

Telephone So. Boston 605
ANTANAS ŠAPALIS
meistras
indeda telephonus, dengia stogus, ir atlieka visus staliorystės darbus prideramai.

KAINOS NEBRANGIOS.
Ofisas Gyvenimas
315 W. Broadway, 133 Bowen St. SO. BOSTON, MASS.

TAUTOS FONDO ŽENKLELIAI — geriausiai nusisekė padaryti Bostono firmai **BOSTON BADGE CO.** Lietuvių tautiškos spalvos, žirgvaikis ir parašai anglų ir lietuvių kalbomis. Puikiausiai tinka platinti tarp amerikonų per Tag Day.

UŽ 1 TŪKSTANTŲ — TIK \$7.00.
Adr. 294 Washington Str., Tel. Rom. 629
BOSTON BADGE CO. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 270
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai.
Ofiso valandos:
Rytaiš iki 9 val.
Popietį 1 iki 3 vakarais 6 iki 9
536 Broadway, So. Boston.

Akių Specialistas.
Privenka akinius
H. S. Stone, Oph. D.
399A BROADWAY, SO. BOSTON.

Vienatinė Lietuviška Krautuvė
Kuri užlaiko visokio tavoro, reikalingo mainieriams.

V. LUKOSEVICIA,
Minersville, - - Pa.

Dr. Paul J. Jakmawh
(Jakimavičius)
Priemimo valandos:
Nuo 2 iki 3 po piet. Nuo 7 iki 8 vakare
609 BROADWAY Cor. G ST. SO. BOSTON.
Tel 502 S. B.

Tel. So. Boston 294
DR. JOHN P. JONES
Ofisa valandos
nuo 2 iki 4, nuo 7 iki 9 po piet.
PHYZIKAS ir SURGIJUS
Specializacijai atlieka visokius blogiausias gydymus, ypatingai su elektromis.
392 Broadway, 101 E. 11ta SO. BOSTON, MASS.

TEL. BACK BAY 4200
DR. F. MATULAITIS
Ofiso adyenos Gydo visokias ligas
1-3 P. M. 7-9 P. M. Priekiria/Akintus.
419 Boylston St., Boston, Mass.

PIRMOS KLESOS DANTISTAS
Dantis ištraukiami ir pripildomi visai be skausmo, su geriausiais prietaisais, su naujų išraimų.

Visą darbą gvarantuojame.

DR. W. T. REILLY
469 Broadway, So. Boston, Mass.
PRIE DORCHESTER ST.

Valandos Nedėliomis
iki 9 val. ryta nuo 10 val. ryta
iki 8 val. vakare iki 4 val. vakare.

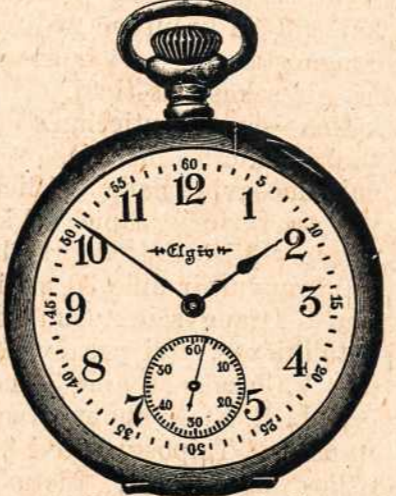
Lietuvis Daktaras Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Valandos Nuo 9 iki 11 rito, Nuo 2 iki 4 po pietu, Nuo 7 iki 8 vakare.

Telephone So. Boston 605
ANTANAS ŠAPALIS
meistras
indeda telephonus, dengia stogus, ir atlieka visus staliorystės darbus prideramai.

KAINOS NEBRANGIOS.
Ofisas Gyvenimas
315 W. Broadway, 133 Bowen St. SO. BOSTON, MASS.

— Skaitykite ir platinkite "Darbininką." Tegul jis randasi kiekvienoje grintioje. Jei prenumerata baigiasi, tai negaišnodamas atnauyk.

Tel. Oxford 4900.
J. P. TUINYLA,

Užlaikom didžiausia krautuvė deimantų, laikrodžių ir visokių žiedų, siutus ir overkotas, duodam ant bargo ir ant išmokėčių, ant lengvų išlygų. Reikalsuojame agentų kiekvienam mieste Suvienuytų Valstijų ir Kanadoj, didelį nuosinai duodam perkupčiams, didelį, naują katalogą siunčiame ant pareikalavimo už 25 centus stampu.

J. P. TUINYLA.
822 Washington St., Boston, Mass

V. P. GINKUS & CO. SAVI PAS SAVUS. LIETUVIAI PAS LIETUVIUS.
Vienatinė didžiausia lietuviška krautuvė, kurioje galima gauti visokių vyrų, moterų ir vaikų drabužių, čėverykų, robų, aukso ir deimantų.

52 MILLBURY STR., WORCESTER, MASS.

Savas Pas Savą Remkit Savuosius.

Reikale kreipkitės pas vienatinį lietuvių išdirbėjų šių dalykėlių: visokių ženklelių draugijoms, o ypatingai kukardų, guzikučių, metalinių anameliuotų ir padengtų celuloidu. Išdirbu žarpas, veliavas, karūnas ir tam panašius daiktus. Pavestus man darbus atlieku prideramai kas link sutarties ir užsakymus atlieku artistiška. Del prašalinimo neteisingų informacijų, kurias skleidžia apie mane noriu aiškiai pasakyti kad visus darbus darau savo rankom.

M. A. NORKUNAS,
166 MELROSE ST., :: :: :: MONTELLO, MASS.

Vienatinė Lietuviška APTIEKA
Bostone ir visoje Massachusetts valstijoje. Gyduolių galite gauti kokios tik pasaulij vartojamos, bet ypatingai geros sekančios gyduolės.

Nuo Reumatizmo	1.00	Gyduolės del pataisymo apetito	1.00
Nuo slinkimo plaukų ir pleiskanų	75c.	Gyduolės del suvalnimo vidurių	50c.
Nuo kosulio, gripo ir slogos	1.00	Gyduolės nuo kosulio ir sunkaus kvėpavimo	1.00
Kraujo Valytojas	1.00	Gyduolės nuo vištakių (corn's)	15, 20 ir 25c.
Nuo saulės nudegimo	50c.	Pilės del Kepenų ir Inkstų	75c.
Bobro lašai	1.00	Proškos nuo nerviško galvos skaudėjimo	10 ir 25c.
Nuo suirimo Nervų	1.00	Gumas nuo dantų gėlimo	10c.
Vaikų ramintojas	25c.	Tikra lietuviška Trejanka	25c.
Pamoda plaukams	25c.	Visokie kvėpianti muilai	10, 15 ir 25c.
Nuo viduriavimo suaugusiems	50c.	Perfumos visokių gėlių	25, 50, 75, 1.00, 2.00 ir daugiau.
Nuo viduriavimo mažiems	25c.		
Gydanti mostis nuo pučkų	50c.		
Nuo prakaitavimo kojų	25c.		
Mostis ir skysčiai niežų ir parkų	1.00		

Taip-gi turiu gyduolių vėliausio išradimo, nuo visokių paslaptingų ir kitokių ligų.

Jeigu norite gauti tikrus vaistus, kurie sugrąžintų jums sveikatą, kreipkitės pas mane, o aš užtikrinu, kad visame bus sąžiniškai patarnauta.

RECEPTUS SUTAISAU TEISINGAI,
nežiurint, ar jie būtų Amerikos ar Europos daktarų. Gyduolių galite reikalaut ir per laiškus, o mes prisiūsimė jums expresu. Visokiame reikale kreipkitės šiuo adresu:

K. ŠIDLAKSKAS
226 Broadway, kertė C St., So. Boston, Mass.

DARBININKAS

"Darbininko" Leidiniai.

1. Imk ir skaityk. Parašė F. V., P. G. ir F. K. Ši knygelė susideda iš gražių ir pamokančių straipsnelių apie organizacijų, spaudos svarbą ir svaigalų praigaištį. Labai naudinga perskaityti lietuviui darbininkui. 48 pusl...5.
2. Darbininko Dovanėlė Darbininkams. Parašė F. V. Gražesnė dovanėlės mūsų darbininkai ir negali susilaukti. Tai tikras darbininkų turtas, nes jų gyvenimas šioje knygutėje iš visų atžvilgių nušviestas. 32 pusl.....5.
3. Iš po Darbininko Plunksnos. Parašė F. V. Jei lietuviui darbininkai nori sužinoti, ką apie darbininkų gyvenimą rašo pats darbininkas, tai būtinai tegul perskaito šią knygelę. 32 pusl.....5.
4. Teisybės Vardan. Parašė F. V. ir Uosis. Kas mėgia teisybę, lai jos paieško šioje knygelėje, o tikrai suras. Čia taip-gi sužinos ir apie Jono Huss'o klaidingą mokslą. 32 pusl.....5.
5. Darbininkai, Vienykimės ir kas tai yra Socializmas? Parašė F. V. Apie vienybę visas pasaulis kalba, bet vargiai ją suranda. Kas nori sužinoti ant ko turi remties tikra darbininkų vienybė, tegul šią knygutę perskaito. Čia ir-gi suras daug žinių apie socialistų mokslą. 32 pusl.....5.
6. Komedijėlės. Parašė Ursulė Gurkliutė. Šioje knygelėje telpa keletas gražių ir labai juokingų scenos vaidėlių. Teatrų rengėjas, scenos mylėtojas patartina šią knygelę įngyti. Tinka pasiskaityti ir visiems. 36 pusl.....10.